

RÍM

R O M A

RIVISTA CATTOLICA SLOVACCA

SLOVENSKÝ KATOLÍCKY ČASOPIS

SLOVAK CATHOLIC REVIEW

Ročník - Volume I

Oktober 1949

Číslo - Number 10

VLADÁRSKY ČIN.

Hlava štátu môže, ale nemusí mať priamy podiel na moci vládnej, takže sa zdá, ako by v niektorých krajinách, či sú to už republiky alebo konštitučné monarchie, hlava štátu bola iba osobnosťou reprezentačnou. A jednako jestvuje jedna veľká moc, ktorú si nikde neprisvojuje ani snem, ani vláda, ale je od nepamäti ponechaná v monarchii kráľovi a v republike prezidentovi: je to moc milosti. A hoci je veľká moc zákonodarná i vládna, hoci moc sudcovská je nezávislá, jednako moc milosti je zo všetkých týchto mocou najvládárskejšou, lebo nepodlieha nijakému písanému zákonu. Múdrosť a veľkodnosť hlavy štátu sú nielen jej prameňom, ale aj mierom. A nie sú v dejinách zriedkavé príklady, že vládari stali sa veľkými práve preto, že vedeli ťažkosti svojich krajín vyriešiť bez moci meča, bez moci väzenia, používajúc v plnej miere a na pravom mieste moc milosti.

V duchovnom živote my katolíci sme každodenne účastní dobrodení, ktoré pramenia z moci milosti božej. Každé rozhrešenie, ktoré dostaneme od kňaza v spovedelnici, je vládarským činom, udeleným skrze splnomocnenea božieho. Ale aby každodenný vládarský čin milosti nestal sa všedným, Cirkev udeľuje z času na čas aj slávnostným spôsobom milosť a odpustenie. Je to počas Svätých rokov, ktoré sa volajú aj Milostivými rokmi, lebo Cirkev chce aby boli rokmi všeobecného smierenia a odpustenia. Teda nie iba rokmi smierenia medzi človekom a Bohom, ale aj medzi ľuďmi navzájom, keďže márne by človek predstúpil pred Boha, prosiac milosť a odpustenie, ak sám predtým neočistil svoje srdce od bnevu a nenávisťi voči svojmu bližnému. A v tomto je podstata dobrodenia, ktoré Sväté roky prinášajú aj pre tuzemský život kresťanov. Veď duchovne obrozený človek je hodnotnejší nielen pre nebo, ale aj pre rodinu, pre obec, pre štát a pre celé ľudstvo.

Stojíme zasa na prahu nového Svätého roku a je radostným zjavením skutočnosť, že veľký prí-

klad Cirkvi v činoch milosti chcú nasledovať aj hlavy niektorých štátov. Bolo už úradne oznámené, že v Brazílii bude počas Svätého roku udelená rozsiahla amnestia a podľa všetkých náznakov pripravuje sa aj amnestia, ktorú pri tejto príležitosti udeľí prezident Talianskej republiky. Nie je vylúčené, že aj v iných krajinách mocou milosti stanú sa zasa väzni slobodnými občanmi a navrátia sa do kruhu svojich rodín. Ale isté je iba jedno: hlavy štátov použijú svoju vládarsku moc milosti len vtedy a iba tam, kde majú istotu, že prepustení väzni svoju novonadobudnutú slobodu budú splácať vďačnosťou. Ale ktorý väzeň môže byť za milosť povďačný? Zaujíma iba ten, ktorý sa previnil, ktorého trest bol vykonanou spravodlivosťou. Taký väzeň, ktorý trpel nevinné, pokladá dar slobody za oneskorenú spravodlivosť a za spravodlivosť nie sme zaviazaní vďakou, na spravodlivosť máme právo, a kedykoľvek prišla spravodlivosť neskoro, stala sa nám krivda.

Preto na Slovensku počas Svätého roku nebude amnestie, nebude milosti, hoci nikdy v dejinách netrpelo v slovenských žalároch toľko väzňov ako teraz. Príčina je jednoduchá: ľudia, ktorí sú na Slovensku väznení, necítia sa vinnými a svoj trest nepokladajú za vykonanú spravodlivosť. Aj kedy ich prepustili zo žalárov, svoju slobodu by nepokladali za dar z milosti, ale za navrátenie hodnoty, o ktorú boli neprávom okradnutí a určili by si za najsvätejšiu povinnosť vykonať všetko, aby sa odstránili príčiny, pre ktoré by sa buď oni sami znova alebo im podobní mohli zasa dostať do žalárov. A to by znamenalo koniec tých, čo v našej vlasti vládnu. Preto i kedy by chceli, nemôžu oni udeľovať milosť. Moc milosti je moc vládarska. Majú ju iba tí, ktorých vládnutie je posvätené vôľou národa. Tyrani a diktátori jej nemajú, a preto sa nikdy nemôžu na najvládárskejší čin zo všetkých. Nemôžu sa na čin milosti.

Mojmír Zvon.

ČO SÚ TO PATRIARCHALNE BAZILIKY?

Vo všeobecnosti sa bazilikami volajú významné chrámy, ktoré dostali tak na toto meno, ako aj na iné privilegia od pápeža osobitné povolenie. Privilegia rozličných bazilik nie sú rovnaké. Najväčšími právami zpomedi všetkých sú však obdarené štyri patriarchálne, nazvané tiež odpustkové baziliky rímske. Sú to bazilika Sv. Petra vo Vatikáne, bazilika Sv. Jána v Lateráne, bazilika Sv. Pavla pri ceste do Ostie (nazvaná tiež Sv. Pavla na múrami, lebo je postavená na mieste ktoré v starých časoch nebolo poiaté do obranných rímskych hradieb) a bazilika Panny Marie Veľkej na Esquiline (po taliansky Santa Maria Maggiore). Pútnici, ktorí prídu na Sv. rok do Ríma, novinní sú tieto štyri baziliky navštíviť a pomodliť sa predpísané modlitby, t. j. Otčenáš, Zdravas a Verín a okrem toho Otčenáš Zdravas a Verím na úmysel pápeža, aby obsiahli nímomocné odpustky a ostatné duchovné milosti ktoré pápež na Sv. rok povolil. Každá zo spomenutých bazilik má takzvanú Sv. bránu, ktorá je s výnimkou Sv. roku stále zamurovaná a otvára sa na vianočnú vigiliu. Po jej otvorení nokladá sa Sv. rok za započatý a trvá až do zatvorenia Sv. brány ktoré je zasa na vianočnú vigiliu o rok neskoršie. Sv. bránu na bazilike Sv. Petra vo Vatikáne otvára sám pápež, kým Sv. bránu na ostatných troch patriarchálnych bazilikách otvárajú v mene pápežovom sľudnomocnení kardináli, majúci na tento cieľ titul pápežských legátov.

Spomenuté štyri baziliky volajú sa patriarchálnymi preto, lebo mali by byť titulárnymi chrámami veľkých cirkevných patriarchov a to rímskeho pápeža, ktorý je súčasne pokladaný za patriarchu Západu, kým na Východe sídlili patriarchovia v Carihrade, Alexandrii, Antiochii a v Jeruzaleme. A tak, ako je zvykom, že v Ríme majú rozličné národy svoje národné kostoly, čím sa zdôrazňuje všeobecnosť Cirkvi katolíckej ďalej ako majú tu svoje titulárne kostoly všetci kardináli, či už oni sídlia vo Večnom Meste alebo kdekoľvek na svete, svoj chrám mal mať v sídelnom meste kresťanstva aj každý z veľkých patriarchov, aby sa mohol cítiť počas svojho pobytu v Ríme ako doma. Pravda, dnes v spomenutých starobylych sídlach patriarchov má svojich hodnostárov zväčša rozkolnícka cirkev ortodoxná a tak je rozdelenie patriarchálnych rímskych bazilik iha symbolické. Podľa tohto rozdelenia chrámom pápeža rímskeho a patriarchu Západu je chrám Sv. Jána v Lateráne a preto, že pápež je aj medzi patriarchami prvý, titul chrámu je nadbazilika, čiže arcibazilika. Bazilika Sv.

Petra vo Vatikáne je titulárnym chrámom patriarchu carihradského, bazilika Sv. Pavla pri ceste do Ostie prináleží patriarchovi alexandrijskému, bazilika Panny Marie Veľkej patriarchovi antiochijskému a konečne patriarchovi jeruzalemskému je pridelená bazilika Sv. Vavrinea za múrami. Táto posledná nie je však medzi bazilikami, ktorých návšteva počas Sv. roku je pre pútnikov povinná. Z tohto rozdelenia vidíme, že pápežovi ktorý je aj rímskym biskupom, prináleží vlastne ako sídelný chrám arcibazilika Sv. Jána v Lateráne, a jednako prvenstvo medzi katolíckymi svätými má dnes bazilika Sv. Petra vo Vatikáne. Je to preto, lebo od XIV. storočia stálym sídlom pápežov je Vatikán a povinnosti rímskych biskupov pri Lateráne vykonáva osobitný pápežov zástupca, kým pápež sa venuje v prvom rade spravovaniu Cirkvi na celom svete. Okrem toho vo Vatikáne sú vystavované a datované už od pradávnych čias všetky pápežské bully a mimoriadne rozhodnutia, ktoré sú pečatené vatikánskou pečatou. Ako sme spomenuli, aj Sv. bránu na chráme Sv. Petra otvára sám pápež na začiatku Sv. roku, takisto, ako hlavný oltár tejto baziliky je vyhradený na omše, ktoré slúži pápež. V nemalej miere ku prvenstvu svätopeterskej baziliky prispieva aj to, že je ona postavená nad hrobom Sv. Petra, prvého Námestníka Krista Pána na zemi a Kniežata Apoštolov. V tejto hodnosti je každý pápež jeho nástupcom a je len prirodzené, že bazilika, zasvätená Sv. Petrovi a ukrývajúca jeho telesné pozostatky, má medzi všetkými ostatnými chrámami nielen v Ríme, ale na celom svete osobitné postavenie a mimoriadnu úctu.

Patriarchálne baziliky obdarené sú však nielen mnohými mimoriadnymi právami a privilegiami duchovného rázu. Ich veľkosť, spôsob stavby, vnútorná i vonkajšia výzdoba, bohatstvo relikvii a umeleckých pamiatok, ktoré sú v nich nashromadené od mnohých storočí, ako aj mimoriadne dejinné udalosti, ktoré sa ku každej z nich nerozlučne pripájajú, zaisťujú im tiež mimoriadne postavenie medzi ostatnými chrámami Večného Mesta. Preto ich aspoň v krátkosti opíšeme, aby tí čitatelia, ktorí na Sv. rok vykonajú púť do Ríma, mali v našom opise aspoň malého sprievodcu v rodnom jazyku a tí, ktorí nemôžu púť do Ríma vykonať, mohli sa aspoň v duchu pripojiť k putujúcim.

V nasledujúcich číslach « Ríma » o každej bazilike napíšeme osobitne.

J. Okál.

ZÍSKALI STE UŽ NOVÉHO ODBERATEĽA
A POSLALI STE UŽ PREDPLATNÉ NA "RÍM,"?

Každú jeseň som ich videl odchádzať zpod nášho zimomravého slnca do teplejších krajín a bývalo mi pri tom pohľade nekonečne smutno. Sedeli v dlhých radoch na telegrafných drôtoch alebo na strechách domov a boli tiché, uzímené a stúlené do seba. Možno mysleli na dlhú a namáhavú cestu, ktorú mali pred sebou, na tisícere nebezpečenstvá, čo na ne číhaly nad konciarmi nebotyčných vrchov a nad nesmiernymi morskými pláňami. Ale aj to je možné, že mysleli iba na to, čo musia opustiť: na hniezdo pod prítulnou strechou, ktoré s toľkou starostlivosťou stavali, kde sa vyliahly z bielych vajčiek ich lastovičatá s večne otvorenými žltými zobáčkami, do ktorých bolo treba nosiť mušky od rána do večera. Možno si spomínali na slnečné letné dni, keď v letku ponad rieku máčali svoje biele brušká v čerstvej vode, na tiché vidiecke súmraky, keď pred odchodom na nočný odpočinok s radostným štebotom ešte raz sa schytili na krídla, aby ukázali svoje letecké umenie. Spomínali na daždivé dni, keď bola útulnosť hniezdočka dvojnásobne príjemná. Nuž ktože by sa čudoval, že sú odchádzajúce lastovičky tiché a smutné? Sedia na chladnom drôte jedna vedľa druhej, vlhká hmľa preniká im cez perie až na kožu a keď sa konečne zdvihnú na odlet, zmáčané perute sú ťažké a bezvládne, také ťažké, ako horkostou preplnené srdiečka, čo aj teraz na odchode za nič iné nebijú ako za návrat.

Na lastovičky som myslel. Na lastovičky, letiace do ďalekých zámorských krajín, keď som pred niekoľkými dňami stál v jednom stredomorskom prístave a pozeral sa na rad pasažierov, chystajúcich sa na nalodenie. Stáli tam tichí, nenybní a smutní. A darmo sa nad nimi klenulo najkrajšie belasé neo-slnečného juhu, ktorý nepozná septembrovej rannej hmly ani pichľavého dažďa, rad pasažierov bol stúlený do seba ako rad uzímených lastovičiek pred odletom.

Od niekoľkých rokov je to skoro každodenný obraz v mnohých prístavoch Európy. Ľudia, ktorí ho vidia častejšie, už si naň celkom navykli a nedojíma ich viac. A možno si ani nikdy celkom neuvedomili, že sú svedkami najväčšej a najstrašnejšej tragédie povojnovej Európy, že pred ich očami trhajú sa žive korene človeka so zemou starého sveta, ktorá mu bola kolískou i životelkou. Lebo pasažieri, čakajúci na odchod lode sú utečenci a v tejto chvíli strácajú po druhý raz svoju vlasť. Ako lastovičky pred jesenným odletom. A kto by sa čudoval, že v tejto ťažkej chvíli ani jeden z nich nemyslí na to, čo ho čaká, keď sa vyídi na neznámych pobrežiach nového sveta? Veď čo ich aj môže čakať? Od konca vojny prežili toľko útrap a biedy, že každá zmena môže znamenať iba zlepšenie. Hladovali a teraz majú nie nádej, ale istotu, že v zemiach, ktoré ich budú hostiť, najedia sa do sýtosti. Chodili otrhaní a nemali strechy nad hlavou a teraz vedľa, že kdekoľvek prídu, za prácu svojich rúk budú mať i potrebný odev, i útulok; boli ľuďmi, na ochranu ktorých nebolo zákona a teraz odchodia s nádejou, že prv alebo neskôr stanú sa rovnoprávnymi občanmi novej vlasti. Nie, toto nie sú príčiny ich nekonečného smútku. Tento odchod volili si sami, lebo bol on pre nich jedinou záchranou, ako je pre lastovičky jesenný odlet do teplých krajín. Lenže lastovičky odchádzajú s pocitom, že zima sa raz pomíne a ony sa znova navrátia do rodného hniezda pod známou strechou, kde sa znova vyliahnú mladé lastovičatá a na večné veky zachová sa pre lastovičí rod kolobeh odchodov a návratov a nepretrhne ho ani vojna, ani zemetrasenia, ani čokoľvek iné, čo by človek alebo príroda na zmenu sveta vykonali. Ale kto môže zaručiť návrat utečencov? A kto im môže dať aspoň bledú nádej, že ich cesty budú raz voľné a každý z nich bude môcť putovať za hlasom svojho srd-

Co žiadajú naši biskupi. Dňa 14. augusta t. r. bola v Trnave schôdza biskupov z celej CSR. Pri tejto príležitosti zostavené bolo zvláštne memorandum, ktoré bolo predložené vláde ako návrh katolíckych biskupov na dohodu s vládou. Biskupi v tomto memorande žiadajú: rešpektovanie a uznanie kresťanskej náuky nielen v slovách, ale aj v skutkoch, uznanie duchovnej právomoci pápeža, najvyššej Hlavy Cirkvi a právomoci biskupov, ktorí poslúchajú pápeža, zrušenie všetkých opatrení, ktoré obmedzujú alebo ohrožujú náboženskú slobodu katolíkov.

Nová hodnotná slovenská kniha. Tejto jesene vyšlo tlačou « Obrana » v Scranton, Pa., U. S. A. a nákladom Vdp. Jána Lacha z Whiting, Ind., U.S.A. rozsiahle dielo pod názvom « Slovenská Republika 1939-1949 ». Kniha vyšla z príležitosti 10. výročia vyhlásenia slovenskej samostatnosti a hodnotnými článkami prispeli do nej mnohí slovenskí spisovatelia, básnici, publicisti, politici a diplomati, nachodiaci sa v zahraničí. Cieľom knihy je zachytiť aspoň čiastočne veľký rozmach slovenského života v rokoch samostatnosti. Knihu « Slovenská Republika » zredigoval osvedčený redaktor edície « Slovo » Vdp. Mikuláš Sprinc, ktorý do nej napísal úvod aj doslov. Titulná kresba je od Prof. Dr. Jozefa Cincíka.

Obnovenie Slovenského Orola v zahraničí. Ako oznamuje prvé číslo časopisu « Slovenský Orol », bola v zahraničí obnovená katolícka telovýchovná organizácia Slovenský Orol. Nateraz sa členovia grupujú z radov slovenských utečencov a organizovaní sú v Zahraničnej župe Dr. Jozefa Tisu, ktorá má svoje odbočky vo Francúzsku, Rakúsku, Nemecku a v Argentíne. Úradným orgánom je časopis « Slovenský Orol », ktorý vyjde každého štvrtka.

Vykopávky z veľkomoravských čias. Počas vojny obohatené boli naše vedomosti o živote slovenských predkov v časoch Veľkomoravskej ríše vy-

kopávkami pri Skalici, ktoré konal Slovenský archeologický ústav. Teraz boly čiastočne odkryté pohrebiská pri Uhorskom Hradišti a našlo sa v nich veľa predmetov, ktoré poukazujú, že naši predkovia boli už v IX. storočí národom vyspelým a bohatým, čoho dôkazom sú dokonale nástroje a zbrane, ktoré boly v hrobch nájdené. O umení a zručnosti slovenských predkov svedčia rozličné šperky a o tom, že kresťanstvo na Veľkej Morave bolo v tých časoch už veľmi rozšírené, náboženské predmety, z ktorých najkrajšie sú dva zlaté kríže. Vo vykopávkach, ktoré maly taký sľubný začiatok, má sa pokračovať.

Púť slovenských katolíkov z USA do Ríma. Dňa 17. augusta 1949 zasadal v Pittsburgh, Pa., USA Výkonný výbor Sdruženia Slovenských Katolíkov v Amerike. Podľa usnesenia tohto zasadnutia, pod vedením Sdruženia bude počas Sv. roku 1950 usporiadaná z Ameriky púť slovenských katolíkov do Ríma. Za organizátora ako aj za vedúceho tejto osobitnej púte bol zvolený hlavný duchovný SSK Rev. Pavol Pekárik.

Zatváranie kňazov na Slovensku. Podľa zprávy zahraničnej tlače na Slovensku sa stále stupňuje proticirkevný boj ktorého hlavnú ťarchu nesie na svojich pleciah Rímu verné katolícke dochovenstvo. Mnoho kňazov dostalo sa už do väzenia jednak preto, že čítali pastierske listy biskupov, a jednak pre svoj nekompromisne odmietavý postoj k takzvanej « Katolíckej akcii », založenej, podporovanej a umele udržovanej vládnymi kruhmi. Na slovenskom vidieku veriaci národ sa veľmi neohrožene stavia na obranu svojich duchovných vodcov.

Slovenské deti do slovenskej školy. Slovenskí katolíci v USA na začiatku nového školského roku viedli veľmi energickú a účinnú akciu, aby slovenské katolícke deti boly zapísané do slovenskej katolíckej školy. Slovenské katolícke školstvo v USA je na veľmi vysokej úrovni, či je to už školstvo elementárne, alebo krásne a odborne vedené vyššie školstvo.

ca. A toto je myšlienka najbolestnejšia, lebo kým bude sloboda výsadou iba niekoľkých krajín, nebude na svete úplnej slobody a tak, ako občania neslobodných krajín sú väzni tyranie, občania krajín slobodných ostanú väzňami slobody. Znie to iste neuveriteľne a vari to ani nepochopí ten, kto ako utečenec nemusel opustiť svoju vlasť. Ale my Slováci to chápeme, lebo celým uboleným srdcom dotýkame sa tejto otázky a prežívame ju celou hĺbkou našich citov. Nie je pre nás nový problém odchodu. Od desaťročí odchodili naši bratia do sveta za chlebom. Ale tak, ako im nezatváral nikto dvere, keď sa na odchod chystali, nikto im ich nezatarasil, keď sa chceli domov navrátiť. Aj ten, čo složil svoje kosti v cudzine, bol spokojný, lebo mal povedomie, že kedykoľvek by sa chcel domov vrátiť, nič mu nebude stáť v ceste a prekážať jeho návrat. Ale dnes? Kto Slovákov dovolí, aby odišiel z vlasti do cudziny či už za väčším kusom chleba alebo za väčším kusom slobody? Všetci sú tam doma väzňami, aj keď iba časť národa sedí za zamrežovanými oknami alebo za ohradami z ostnatých drôtov, a preto každý odchod z domova je útekom väzňa. Iste si možno predstaviť duševný stav človeka, ktorý utiekol z väzenia a ktorého sloboda je iba zdanlivá, lebo z úkrytu si sám pripraví nové väzenie. A taký istý osud postihne každého utečenca. Až do tých čias, kým svet, ale najmä jeho vlasť nebude zemou slobody, aj v najslobodnejšom štáte bude sa cítiť ako utečený väzeň v úkryte a jeho sloboda bude odmedzená hranicami tohto úkrytu. Preto je a ostane polovičaté riešenie utečeneckej otázky až do tých čias, kým sloboda nezavládne na celom svete a kým sa s dušou utečencov nesníme aj kliatba väzenskej mentality. To, pravda, neznamená, že by utečenci neboli povďační každému národu, každému štátu a každej ustanovizni, ktorá im v týchto časoch pomáha. Ale je to a ostane to vďačnosťou väzňa voči tomu, kto mu poskytol úkryt a nedal mu hladom zahnúť vtedy, keď mu na každom hrozilo nebezpečenstvo a čaty drábov ho naháňaly ako škodlivú zver. Kto však odníme drábov moc a premení zeme pod tyraniou na zeme zákona a práva, na krajiny slobody, ten bude tým veľkým dobrodincom a osloboditeľom povojnových utečencov, ktorí dnes sadajú na lode a odchádzajú do zámoria. A keby sa ani jeden z nich nevrátil do svojej vlasti, aj vtedy by to bol skutok najväčšieho milosrdenstva, lebo títo ľudia by konečne prestali byť dušou väzňami a stali by sa rovnocennými členmi ľudskej spoločnosti nielen telom, ale aj dušou a srdcom.

Ale kedy to bude?

Ano, kedy to bude? Na lastovičky som myslel, keď som ich videl do zámoria odchodiť tie stá a stá úkryt a ochranu hľadajú, cich zo strednej Európy utečených väzňov. Na lastovičky som myslel a povedal som si: Šťastné lastovičky. Šťastné, lebo aj pri všetkej horkosti odchodu a rozlúčky majú istotu, že zima sa skončí a s jarou príde čas ich návratu. Ale kedy príde jar pre týchto úbohých vlasti zbavených utečencov? Kedy príde čas ich návratu do vlasti? Ťažká otázka a niet človeka, čo by na ňu vedel odpovedať. A ľudia, ktorých sa ona najviac týka, utečenci sami, ani sa už nespytujú. Od konca vojny dúfali, čakali a dávali si termíny v nádeji, že utichnu vášne, ktoré ich vyhnaly z domovov, že politika stane sa znova umeľom vládnúť a prestane konečne tá žravá nenávisť, čo robí dnes z politického odporcu osobného nepriateľa na život a na smrť.

Na lastovičky som myslel, keď som videl odchádzať do zámoria utečencov a bolo mi ťažko na srdci, lebo som pochopil celú bolesť a beznádejnosť týchto ľudí. Bolo mi ťažko na srdci, lebo v ich osude videl som vlastný osud. Bolo mi ťažko na srdci, lebo aj ja som utečenec a prv alebo neskôr aj ja budem stáť v dlhom lastovičom rade, čakajúc na loď, ktorá ma odvezie do zámoria.

A bude to nová vlasť, alebo len bezpečnejší úkryt utečeného väzňa?

Kto vie...

E. P.

Apoštolské ustanovenia na Sv. rok 1950

Okrem bully, ktorou bol na sviatok Nanebevstúpenia vyhlásený Sv. rok 1950, slávne panujúci pápež Pius XII. vydal tri Apoštolské ustanovenia (konštitúcie), ktorými sa podrobne u-

stanovujú podmienky na získavanie odpustkov a rozhršenia počas trvania Sv. roku 1950. Tieto ustanovenia boli vydané dňa 10. júla 1949 a uverejnené v úradnej zbierke Apoštolských listín Acta Ap. Sedis č. 9, Roč. a Sv. XLI. Str. 337-349.

Prvou konštitúciou, navzanou « Fore confidimus » zrušujú sa počas Sv. roku 1950 všetky odpustky a všetky mimoriadne moci svedelníkov na celom svete, čím sa pre veriacich vytvára potreba putovať do Ríma na získanie jubileárnych plnomocných odpustkov a obrátiť sa na rímskych svedelníkov najmä v ťažkých prípadoch. Mimoriadne moci udeľujú sa rímskym svedelníkom a penitenciárom v druhej konštitúcii, ktorá sa začína slovami « Decessorum Nostrorum ». Treťou konštitúciou « Jam promulgato » udeľuje sa jednotlivým osobám, ktoré majú trvalú príčinu, zabraňujúcu im íť do Ríma, výnimočné privilegium nadobudnúť si odpustky Sv. roku.

Na objasnenie významu týchto Apoštolských konštitúcií uverejňujeme stať, ktorú o tejto veci priniesol úradný vatikánsky časopis « L'Osservatore Romano » zo dňa 11. septembra 1949:

Počas Milostivého roku účastní sú veriaci slávnostným spôsobom udelených plnomocných odpustkov a svedelníci (rímski) majú mimoriadne moci, udelené im pápežom v prospech veriacich celého sveta na trvanie jedného roka, ktorý sa z tejto príčiny volá Sv. rokom. Keďže však Sv. Jubileum odbavuje sa v Ríme, na dosiahnutie tejto jedinečnej milosti potrebné je putovať do Večného Mesta, nakoľko aj podmienky na získanie odpustkov viazané sú na Rím: sved', prijímanie, návštevy patriarchálnych bazilik a modlitby. A práve preto, aby veriaci cítili potrebu poslúchnuť otcovské pápežovo pozvanie na íť do Ríma, kde môžu získať jubilejné odpustky od vianočnej vigílie 1949 do vianočnej vigílie 1950, pápež v konštitúcii « Fore confidimus » nariadil dvojité zrušenie počas Sv. roku a to: Zrušenie odpustkov (okrem jubilejných) na celom svete — aj v Ríme — a to tak plnomocných ako aj neplnomocných v ich udeľovaní pre živých a ponechal iba ich udeľovanie pre mŕtvych a zrušenie mimoriadnych moci svedelníkov mimo Ríma, kdekoľvek a komukoľvek boli ony Sv. Stolicou udelené.

Príčina tohto dvojitého zrušenia je v tom, že

bolo by skoro bez úžitku sláviť Sv. rok v Ríme, keby veriaci mohli získať plnomocné i neplnomocné odpustky, ostanúc pohodlne doma a keby mohli byť účastní dobrodenia mimoriadnych plných moci svedelníkov.

Lež všeobecné zrušenie odpustkov a plných moci svedelníkov má jednako aj niektoré výnimky, ktoré sú v spomenutej konštitúcii vymenované. Tak ostávajú v platnosti plnomocné odpustky v hodine smrti (in articulo mortis), odpustky pri odriekaní Anjel Pána ráno, na poľudnie a večer, odpustky pri poklone vystavenej Prevelebnej Sviatosti počas Veľkého pôstu a odpustky pre toho, kto odprevádza Sviatosť Oltárnu, nesenú nemocnému. Ostávajú v platnosti odpustky, udelené pri odriekaní modlitby na Sv. rok, ktorú složil Sv. Otec Pius XII. a to neplnomocné odpustky sedem rokov pri každom odriekaní a plnomocné raz za mesiac, ak je modlitba odriekaná každý deň.

Mimoriadne plné moci udelené sú svedelníkom v Ríme druhou konštitúciou « Decessorum Nostrorum ». Rozlišujú sa v nej dve kategórie svedelníkov: svedelníci jednoduchí a penitenciári Sv. Jubilea. Kým prví majú právomoci obmedzenejšie, druhí ich majú zasa rozšírené a aby veriaci rozoznali obyčeaného svedelníka od penitenciára, budú títo v rímskych chrámoch označení nápisom « Penitentiarius Sancti Jubilaei », umiestneným na svedelnici. S výnimkou niekoľkých veľmi ťažkých prípadov budú môcť títo svedelníci udeľovať rozhršenie sami bez toho, aby sa museli obracať na Sv. Stolicu so žiadosťou o rozhodnutie.

Ostáva otázka, čo bude s tými, ktorým je nemožné vykonať íť do Ríma, alebo ak aj v samotnom Ríme bývajú, nie im je možné vykonať predpísané návštevy patriarchálnych bazilik a to z príčin, ktoré nie sú prechodné, ale trvalé. Ani títo nebudú ukrátení o dobrodenia a duchovné milosti Sv. roku. Hoci je zvykom, že po zač'utí Sv. roku v Ríme na istý čas jeho výsady rozšíria na celý svet, jednako sú osoby, ktoré ani v Ríme počas Sv. roku, ani mimo Ríma po rozšírení jeho platnosti na celý svet nemohli by byť účastné na milostiach, keďže im je celkom nemožné navštíviť predpísané kostoly. Medzi tieto osoby patria napr. mníšky, žijúce v klauzure, väzni, zajatci, vyhnanci, chorí a starci. Na tých, to svojich veriacich nemohla zabudnúť otcovská dobrota Námesťníka Kristovho a vzťahuje sa na nich tretia konštitúcia « Jam promulgato ».

Všetci veriaci, spomenutí v tejto tretej konštitúcii, najmä v prípadoch, ktoré sme vyššie uviedli, môžu počas Sv. roku obsiahnuť jubilejné odpustky pod podmienkou, že po svedí a prijímaní namiesto návštev patriarchálnych bazilik vykonajú tie skutky zbožnosti, lásky k bližnému a náboženstva, ktoré im alebo priamo alebo pro-

stredníctvom spovedníka určí ich biskup, berúc ohľad na ich podmienky, zdravie, ako aj časové a miestne okolnosti. Takýmto činom budú mať tie isté výsady, ako keby boli putovali do Ríma, keďže pre tento cieľ aj ich spovedníci sú odbarení zvláštnymi plnými mocami, podobnými tým, ktoré majú počas Sv. roku rímski spovedníci a penitenciári. Jubilárne odpustky mô-

žu si získať takéto osoby toľko ráz koľko ráz splnia podmienky na ich dosiahnutie.

Je hodné zaznačenia, že Sv. Otec vo svojej nekonečnej добрote povolil tieto výsady aj príslušníkom istých národov, ktoré pre obzvlášť príčiny nebudú môcť na Sv. rok vykonať predpísanú púť do Ríma.

Medzi nich patria aj slovenskí katolíci.

Tvárou ku kupole.

Na túto otázku možno ľahko odpovedať niekoľkými slovami. Cirkev, podivuhodná vo svojich svätých, vyhlasuje za svätých tých Sluhov božích, ktorí konali v živote hrdinské čnosti, zomreli v povestí svätosti a sám Boh ich predložil na úctu veriacich, robiac na ich príhovor zázraky, t. j. veci, ktoré sa dejú mimo všetkého prirodzeného zákona, ba aj proti prirodzeným zákonom. Prv, kým by Sluhu božieho Cirkev vyhlásila za svätého, vyhlasuje ho za ctihodného a potom za blahoslaveného.

Pravdu povediac, kým pán Guido a dcéra s tou najväčšou pozornosťou sledovali reč monsignora, Ferko veľa nepočúval. Bola mu priťažká, čakal, že ho ešte ponúknu sladkosťami. Boli také výborné!

A monsignor na neho nezabudol.

— Vezmi si ešte, maličký, nože, nehanbi sa. Otec sa však vzoprel. Bolo toho už dosť. Nechcel ďalej vyrušovať.

— Ale, aké vyrušovanie? — povedal monsignor. — Je sotva pol šiestej. Len ostanťe.

Marcela sa veru nedala prosiť. Zdalo sa jej, že sa musí ešte spýtať, prečo sa socha od Michelangela vo svätopeterskej bazilike nazýva Pietá?

— Pretože vyjadruje, aby som tak povedal, vznešenosť bolesti najväčšej a najbolestnejšej matky, ktorá prijíma do lona mŕtveho syna a rozjíma o ňom. Je to Bolestná Matka, ktorá ukazuje svetu mystického Baránka, prineseného na obeť...

Spomenula si ešte na polovypuklý obraz hvezdárov. Keď prechádzali popri pomníku Gregora XIII, otec sa ponáhľal a ona chcela vysvetlenie: Co mal pápež do činenia s hvezdárstvom? Je to čudné...

— Čudné, naozaj — povedal s úsmevom monsignor, — ale pre toho, kto nevie alebo nechce vedieť, že pápeži boli vždy priateľmi vedy; pravej, ktorá napomáha hmotný i mravný pokrok ľudstva. Gregor XIII, tento ozať veľký pápež žijúci v dobe medzi dvoma ešte slávnejšími pápežmi Piom V. a Sixtom V., rozkázal opravu kalendára, aby mohol ustáliť beh cirkevných sviatkov.

Predtým sa stávalo, že na pr. Veľká noc — ktorá podľa usnesenia Nictjského snemu má sa sláviť na prvú nedeľu po jarnom splne mesiacu — oddaľovala sa čoraz viac, lebo rok od storočia na storočie sa predlžoval. Z tohto dôvodu sa pápež rozhodol previesť opravu. Dopytoval sa na vec učencov a matematikov najpopredne-

jších učilíšť, až konečne istý Anton Giglio mu predložil návrh, ktorý on schválil. A tak r. 1582 vydal letopočet zavedením priestupného roku.

— Veril by si to? — dodal monsignor, obracajúc sa k priateľovi, — táto oprava vyvolala taký úžasný dojem, až niektorí mysleli, že bude čoskoro koniec sveta.

— Otecko, — opýtal sa Ferko, chtiac ukázať, že i on si všimol čohosi vo svätopeterskej bazilike, — ten druhý pomník, ktorý sme videli hneď po vstupe do chrámu, na ktorom bosonobý kráľ ide po snehu pýtať odpustenie od pápeža, čo predstavuje?

— Henricha IV. v Canosse, — povedal monsignor, — na pomníku grófký Matildy. Bolo to zavŕšenie povestného boja o dosadzovanie biskupov. Až budete väčší, budete tomu lepšie rozumieť. V podstate išlo o toto: cisár, cítiac sa silnejším od pápeža, chcel proti jeho vôli vynášať zákony vo veciach, ktoré patrily do právomoci pápežovej; totiž menovať biskupov a rozkázovať im. Gregor VII. ako Hlava Cirkvi domáhal sa svojich práv. Keďže cisár nechcel poslúchať, vyobcoval ho, t. j. vyhlásil ho za vylúčeného z cirkevného spoločenstva a sňal s poddarných povinnosť poslúchať ho. Cisár vtedy zbadal svoju chybu a spamätal sa.

— Neporozumel som dobre, čo má znázorňovať krásna polovypuklá práca na náhrobníku Gregora XVI. — povedal pán Guido.

— Prvú výpravu kapucínov do Etiopie organizovanú na rozkaz tohto pápeža. Je na ňom jedna zvláštnosť: medzi dvoma kapucínmi, nachodiacimi sa uprostred a vynímajúcimi sa od ostatných, vidieť kardinála. Je to podbizeň Pia IX., ktorý nastúpil na pápežský trón po Gregorovi.

— A pápež, čo sa modlí kľačiaci pri hrobe sv. Petra? — opýtala sa Marcela.

— To je Pius VI.

— Prečo zomrel vo vyhnanstve?

— Lebo Francúzi, ktorí vo februári r. 1798 zaujali Rím, odviekli ho ako zajatca najprv do Sieny, potom do Florencie a napokon cez Val di Susa do Francúzska. Po ceste neslýchaných námah a útrap. — predstavte si len, že cestoval v zime cez Alpy v poštovom voze! — dostal sa v júli roku 1799 do Valencie a tam o mesiac, v auguste zomrel.

(Dokončenie nasleduje.)

Leone Gessi.

KAPLNKY VO VATIKÁNSKOM APOŠTOLSKOM PALÁCI.

Sixtova kaplnka (III.)

Sibylla Delfská.

V. Stvorenie Evy. — Na všemožný rozkaz Hospodina z boku spiacoho Adama vystupuje žena so sopätými rukami a ďakuje Stvoriteľovi za udelený dar života.

VI. Pád prvých rodičov a vyhnanie z raja. — Strom poznania delí tento obraz na dve časti: V prvej časti na zemi sediaci Eva natáhuje ruku za zapovedaným ovocím, ktoré jej úlisný diabol (polovica ženy a polovica hada), ovinutý o strom podáva. Adam, stojaci vedľa, usiluje sa mocnou rukou pritiahnúť haluz. V druhej časti obrabu anjel s vytaseným mečom vyháňa z raja Adama a Evu, ktorí bojzljivo a smutno kráčajú do neznáma.

VII. — Obeta Noemova pred vstupom do korábu. — V úzadí stojí zapálený oltár a pri ňom uprostred dvoch žien na obeť pripravený patriarcha Noe, ktorý vo všeobecnej mravnej skaze ostal jediný verný Bohu. Vľavo býk, kôň a slon. V popredí zabíjajú mládenci obetných baranov. — Túto scénu niektorí kritici mýlne označujú ako obeť Kainovu a Abelovu, alebo ako obeť bezbožníkov, ktorí zavinili potopu.

VIII. Potopa. — Hrozný výjav je zobrazovaný vo viacerých častiach: Vľavo hufy ľudí driapu sa na vyčnievajúci končiar vrchu, aby si zachránili tie najpotrebnejšie veci, alebo aspoň holé životy. Vpravo skupina nešťastníkov hľadá zúfalo záchranu pred bleskami a dažďom pod stanom, postaveným na skalnom útese, ktorý vyčnieva z rastúcich vôd ako malý ostrovček. V prostriedku je utečencami preplnená loďka, márne zápasiaci s vodami. V úzadí Noemov koráb sa bezpečne vznáša na vodách a nad ním holubica, symbol pokoja. — Táto freska, časove prvá zo všetkých klenbových malieb, je vzácnou ukážkou heroického Michelangelovho štýlu.

IX. Opilosť Noemova. — Obnažený Noe drieme vo svojom stane, keď ho bolo premožlo víno, ktorého silu nepoznal. Chám sa z neho vysmieva, kým Sem a Jafet s odvrátenými tvármi ponáhľajú sa prikryť otcovo prirodzenie.

Každý z uvedených obrazov má na rohoch nahé postavy, ktoré niektorí kritici nazývajú ozdobnými alebo nahými figurami (nudi, naháci). V skutočnosti však tieto postavy znázorňujú anjelov, ktorých Michelangelo zásadne maľuje bez krídel, lebo podľa jeho poňatia anjeli ako čisto duchovné bytosti nepotrebujú krídla, aby mohli lietať.

Vo veľkých maľovaných výklenkoch, o ktoré sa opiera hlavné pole klenby, striedavo sú vyobrazené postavy svetoznámych prorokov a veštiek, z ktorých jedni oznamovali budúceho Vykupiteľa Židom a druhé pohanom. Postavy prekvapujú jednak svojou monumentálnosťou a jednak majstrovskou perspektívou na nesnadnej ploche. Ich poradie sa začína na ľavej (evanjelijnej) pozdĺžnej stene pri Poslednom súde:

1. **Jeremiáš** (podobizeň Michelangelova), zadumaný nad nešťastím svojho národa, podopiera si pravicou ustarostenú hlavu, kým ľavica mu bezvládne spočíva v lone.

2. **Sibylla Perská** je úctyhodná starena, zahalená do bohatého orientálneho rúcha. S námahou číta z knihy, ktorú si oboma rukami drží blízko očí.

3. **Ezechiel**, bezbradý energický muž, zapálený prorockým duchom, živo gestikuluje pravicou, kým v spustenej ľavici drží polosvinutý papyrus.

4. **Sibylla Erytrejská**, mladistvá postava, vyobrazená s profilu, listuje v knihe veštieb, zatiaľ čo genius, stojaci za knihou, rozduchuje lampu.

5. **Joel** je energická mužská postava, živo dopredu nahnutá a upierajúca z diaľky zrak na papyrus, ktorý drží rozvinutý v nedočkavých rukách. — Na vhodnej stene:

6. **Zachariáš** (podobizeň pápeža Julia II.) je vznešený bielobradý kmeť, ktorý pozorne číta v knihe, držanej blízko očí. — Na pravej (epistolnej) stene:

7. **Sibylla Delfská**, ideálne krásna ženská postava, odvracia sa od rotula (svitku), ktorý drží rozvinutý v rukách, aby ohlásila svetu radostnú novinu.

8. **Izaiáš**, vznešená mužská figura, zatvárajúca knihu prorociev a s napnutím počúvajúca zjavenie, ktoré jej anjel zvestuje.

9. **Sibylla Kumská**, silná, dlhoročnou ťažkou prácou otužená starena, dychtivo otvára knihu ľudských osudov, ktorú jej práve podal jeden z geniov, stojacich po jej pravej strane.

10. **Daniel** je pekrásny typ hrdinu. V ľavej ruke drží otvorený foliant a pravou zapisuje na dosku prečítanú pravdu.

11. **Sibylla Lybijská** je spanilá ženská postava, ktorá rýchlo odkladá roztvorenú knihu, ako by ju vzrušilo nečakané zjavenie. — Na oltárnej stene:

12. **Jonáš**, vyvrhnutý veľrybou na breh mora, nadšene oddychuje v tóni tykivového kra. Jeho nahé telo na vystupujúcej ploche klenby je tak dokonale v perspektíve skrátenej, že to v každom znalcovi umenia budí obdiv.

XI. - XII. SVÄTÝ ROK.

Veľké dobrodenie lásky počas celého jedenásteho Sv. roku konalo bratstvo Sv. Trojice, založené počas predchádzajúceho Sv. roku pod vedením Sv. Filipa Neri, ktoré sa tak rozrástlo, že podľa údajov kronikárov poskytlo pomoc vyše 126.000 pútnikom všetkých stavov a národností. Zvláštnosťou tohto Sv. roku boli púte z jednotlivých miest alebo krajov, ktoré preoblečené do historických krojov, konaly po uliciach sprievody s výjavmi zo Sv. Písma a dejín Cirkvi. Náboženský život, v predchádzajúcich obdobiach hodne podlomený vojnami, reformáciou, nepokojmi a inými príčinami, začínal zas nadobúdať šírku i hĺbku. Bol to čas veľkej obrody a náboženského nadšenia, ktoré strhlo aj takých, čo boli vo viere len vlažní. Sám veľký básnik Torquato Tasso, ktorý sa predtým staral dosť málo o duševné potreby, počas jedenásteho Sv. roku našiel znova silnú vieru, čo sa odzrkadľuje aj v jeho neskorších dielach veľmi výrazne.

Pre veľký nával pútnikov na konci Sv. roku sa rozšírili hlasy, že pápež ho predĺži až do Troch Kráľov. Zatvorenie Sv. brány vykonal však pápež ako bolo už v tradícii na vianočnú vigíliu za vyzváňania všetkých rímskych zvonov a nadšeného prevolávania slávy pápežovi, ktoré zo státisícového davu dvíhalo sa k nebu ako hlas morskej búrky. Keď sa večer zástup rozchádzal z námestia Sv. Petra, na moste pri Anjelskom hrade bol taký stisk, že kastelán sa obával podobného nešťastia, ako sa tam už raz stalo, keď ponad zábradlie padlo mnoho pútnikov do Tibery a utopilo sa a dal z kanónov naslepo strieľať, aby sa ľudia od ľaku trochu rozutekali a uvoľnili tento dôležitý prechod.

Tri storočia po vyhlásení prvého Sv. roku a za panovania pápeža Klementa VIII. oslavoval sa dvanásty Sv. rok. I keď v tomto roku 1600 no Kristu svätopeterská bazilika nemala ešte ten vonkajší vzhľad, ako má dnes po predĺžení pozdĺžneho ramena do formy latinského kríža, jednako Michelangelova kupola bola už ukončená a dvíhala sa majestátne nad Večným Mestom. Klement VIII. bol jedným z tých veľkých pápežov, ktorí vykonal pre Cirkev činy ďalekosiahleho významu. Jedným z jeho veľkých skutkov je vydanie Sv. Písma, ktoré s malými opravami prekladu ešte dnes sa pod názvom Vulgata v katolíckej Cirkvi používa a pokladá sa za oficiálny text. Bulla, ktorou pápež vyhlásil dvanásty Sv. rok, vydaná bola dňa 19. mája 1599 a v predsieni svätopeterskej baziliky prečítaná slávnostným spôsobom dňa 21. mája toho istého roku. Hoci bolo ustanovené, že podľa tradície otvorí pápež Sv. bránu na vianočnú vigíliu, táto slávnostná ceremónia musela byť pre pápežovu nemoc odložená až na 31. december, lež veriaci už od 24. decembra brali účasť na milostiach a odpustkoch Sv. roku. Pri otváraní Sv. brány nájdené boli početné zlaté a strieborné mince, ktoré tam boli zamurované pri zatváraní Sv. brány na konci predchádzajúceho Sv. roku a ktoré pápež po-

daroval na pamiatku rozličným vynikajúcim osobnostiam.

Tento dvanásty Sv. rok bol jedným z najkrajších a najveľkolepejších. Počet pútnikov, ktorí od jeho otvorenia do zatvorenia Sv. brány došli do Ríma, odhaduje sa na tri milióny, z čoho len vo veľkonočnom čase okolo 200.000. Procesie náboženské slávnosti a prenádherné ceremónie nemaly skoro konca a duch kajúcnosti oživoval toto nevidané množstvo veriacich z celého sveta. Sám pápež bol najžiarivejším vzorom zbožnosti pre všetkých pútnikov. Navštevoval relikvie v bazilike Sv. Petra a vykonal púte do všetkých bazilik, ako to bolo na dosiahnutie odpustkov predpísané. Chudobným pútnikom, o ktorých sa aj počas tohto Sv. roku staralo bratstvo Sv. Trojice, založené Sv. Filipom Neri, umýval nohy a potom ich obsluhoval pri stole, požehnávajúc jedlá ktoré im podával. Niet sa čomu ani čudovať, že tento pápežov príklad našiel nielen mnohých obdivovateľov, ale aj nasledovníkov. Dielo charity, ktoré vykonávalo bratstvo Sv. Trojice sa rozrástlo do nebývalých rozmerov. Aspoň približnú predstavu môžeme si urobiť z toho, že počas dvanásteho Sv. roku dávalo bývanie a stravu, ktorá sa skladala na deň z jedného chleba, pol funta mäsa alebo ryby, taniera šalátu, polievky a pohára vína, viac ako 300.000 pútnikom, z ktorých mnohí boli hostami bratstva po tri ba i viac dní. Počet omší, odslúžených v hlavných rímskych chrámoch, počíta sa na desaťtisíce: 30.000 v chráme Sv. Petra, 27.000 v chráme Sv. Pavla za múrami, 19.000 v Lateráne a 16.800 v Santa Maria Maggiore. A vysoký bol aj počet omší, odslúžených v iných rímskych kostoloch. I počas tohto roku niektoré pútnické sprievody boli oblečené v historických krojoch a predstavovali výjavy zo života Krista Pána a svätých. Z talianskej provincie Puglie došli pútnici, ktorí sa do krvi bili železnými reťazami a bosí, oblečení do kajúcnického vrecovitého rúcha, prešli celú cestu z domova až do Ríma na nohách.

Pri veľkom množstve pútnikov zásoby potravín v Ríme sa mýňaly veľmi rýchlo a treba to pokladať skoro za zázrak, že vždy, keď sa zdalo, akoby mal už v meste vypuknúť hlad, našlo sa riešenie a pútnici boli nasýtení. Sám pápež venoval veľkú časť z ofier, zanechaných pútnikmi, na zakúpenie potravín pre bratstvo Sv. Trojice. Rímska šľachta i občianstvo usilovali sa tiež skutkami lásky a milosrdenstva pomáhať pútnikom, prišlým zďaleka. Najmä cudzinci boli niekedy prijímaní s toľkou láskou, že to u domácich vyvolávalo až žiarlivosť. Ba stalo sa, že sa Taliani zamiešali medzi cudzincov, aby boli tiež účasťní tých pozorností, ktoré boli cudzincom preukazované. V Ríme vari ani nebolo šľachtickej a meštianskej rodiny, ktorá by počas Sv. roku nebola dávala nocľah toľkým pútnikom, pre kolkých sa našlo v dome miesto.

J. Okál.

Prozreteľnosť mi ukázala krajinu, kde kedysi evanjelium krvou vyvolených začalo zápas o svoje bytie.

Na pôde kde sa zrodil kresťanský Rím, Rím sveta, zastal som v dlhom a nemom preľaknutí.

Ulicami Mesta ešte zunia storočia, ktoré viedli Nerovia na popravu. Zaspaly davy, netlieskajú básni, čo oslavuje horiaci Rím a predsa ruch sa nezmenšil po hodine mučeníkov. Je tu minulosť krstu ohňom a mečom, je tu odveké a navždy pripravené Jozafatské údolie, apokalypsa Božích vyvolených.

A tu som zastal ako jeden z tých, čo boli pozvaní. Nevieť, v ktorej hodine bolesti udrel ma po pleci Boh a povedal: vstaň, vezmi posteľ svoju a choď! Prišiel som a som jeden z účastných pri lámaní chleba. Musel som prejsť kus sveta, nevynechať Večeradlo a nezameškať súdny deň.

Tu blízko Kolosea, tu na ruinách Cirka Maxima, pri Mamerťinskom väzení videl som snášať sa na zem Sudcu živých i mŕtvých, ktorí tu veky a veky strážia svoje miesta a pozdravujú Prichodiaceho v oblakoch. Dvihajú tváre, volajú: Baránku, pod', oznamuj slávu údolia čo krv tiekla po ňom. Smrť nás kosila, pri oltári sme stáli čistí, na zem sme padali, bola neporušená, ako si ju stvoril a žertvy Abela vyvolaly ťa na prah neba. Pod', Baránku Boží a buď pozhnaný v mene Pánovom!

Bolo by hodno spočítať more rúk, v dávnych vekoch zdvihnutých na prisahu, a more rúk, pripojujúcich sa dodnes k nim, čo sa tu postavily ako hradby pred zlôčením draka, pripraveného od počiatku sveta na nekonečné pustošenie. Bolo by hodno zisťovať po jednom tento neprehľadný zástup korunovaných bojov a zápasom, či všetci do jedného stoja na mieste, kde bola vykresaná iskra ich viery. Bolo by treba ruku podať všetkým, čo povstávali z oslávených hrobov, všetkým, ktorých obeť bola výstrahou pekelným silám, idúcim darmo proti Skale, ktorá bola podopretá slovami: non praevalébunt. A konečne bolo by treba radostne vykriknúť: tu ste všetci a vaša viera ide s vami do najjasnejšej večnosti!

Ideme na súd, je čas spravodlivosti Božej. Tuná zastane Sudca a odtiaľ rozhrnie rukou zrno celého sveta, aby bolo vidieť pšenicu a kúkoľ. Odtiaľ zazvoní kľúčmi svojej sýpky a postaví na jej štyry rohy stráž anjelov. Ostaňte, neponáhľajte sa odísť, niet už času a niet kde. Netreba mať strach, netraste sa, spra-

Archibazilika Sv. Jána v Lateráne.

Vatikánsky rozhlas na Sv. rok. Vatikánske radio vysiela svoj program v 21 rozličných jazykoch a to v každom štvrt' hodiny denne. Na Sv. rok sa rádiová služba Vatikánu rozšíri tak, že sa vysielanie predľží v každom jazyku na pol hodiny denne a zvýši sa aj počet jazykov asi na 30. Okrem toho sa pripravuje zosilnenie pápežských vysielacích staníc, aby bolo možné vatikánsky program počúvať na celom svete.

Katolícka encyklopédia. Tohto leta vyšiel prvý sväzok veľkého diela «Talianska katolícka encyklopédia». Dielo bude mať desať veľkých sväzkov, z ktorých každý bude obsahovať asi 1000 strán textu a vyobrazení. Pracujú na ňom najlepší odborníci nielen z Talianska, ale z celého katolíckeho sveta. Ako sa dozvedáme, v tejto Talianskej katolíckej encyklopédii budú bohato zastúpené aj heslá, týkajúce sa katolíckeho života na Slovensku a vynikajúcich katolíckych dejateľov. Talianska katolícka encyklopédia vychodí v nakladateľstve Sonsoni v Ríme.

Najstaršie biblické texty. V skalenj jaskyni v Palestíne neďaleko Mŕtveho mora našli pastieri ešte roku 1947 starodávne rukopisy, ktoré boli uložené v hlinených nádobách. Odborníci po preskúmaní týchto rukopisov zistili, že ide o najstaršie z dotiaľ známych rukopisov Starého zákona, pochodiace z II. storočia pred Kristom. Jeden z nájdených svitkov, ktorý je asi 7 metrov dlhý, obsahuje úplný text knihy Izaiášovej. Znalci Sv. písma pokladajú všeobecne tento nález za veľmi významný. Rukopisy sú teraz predmetom veľmi podrobného štúdia odborníkov.

Amnestia na Sv. rok. Podľa správ z Južnej Ameriky brazílsky prezident udelí na Sv. rok veľmi širokú amnestiu, vzťahujúcu sa tak na obyčajné, ako aj na politické previnenia. Podobná amnestia sa podľa správ, ktoré prenikly do verejnosti, chystá aj v Taliansku a je pravdepodobné, že aj v iných štá-

toch bude udelená väzňom pri tejto veľkej príležitosti milosť.

25 rokov od založenia Rusika. Práve uplynulo 25 rokov od založenia kolegia « Russicum » v Ríme, ktorého úlohou je vychovávať katolíckych misionárov východného obradu. Prvým rektorom tohto slávneho pápežského kolegia bol slovenský kňaz Spoločnosti Ježišovej P. Javorika a študovalo na ňom mnoho Slovákov.

Pápežské požehnanie sú len pre dobrých katolíkov. V poslednom čase sa veľmi sprísnilo predpisy o vydávaní zvláštnych písomných pápežských požehnaní. Odteraz každá prosba žiadateľa o písomné pápežské požehnanie musí byť odporúčaná duchovným správcom farnosti, ktorý žiadateľa pozná, aby sa nestalo, že písomné pápežské požehnanie dostane osoba nehodná, prípadne nekatolík, alebo príslušník politických strán, do ktorých katolíkov nesmie patriť.

Železničné slavy na Sv. rok. Počas Sv. roku poskytnú talianske železnice cestovné slavy pre pútnikov z Talianska i zo zahraničia. Výška slavy bola ustálená takto: Pre jednotlivých pútnikov obnáša 40% cestovného. Pre skupiny pútnikov, složené od 5. do 750. osôb, platí slava 50% a skupiny pútnikov, ktorých počet presahuje 750, majú právo na 60% slavy z normálneho cestovného. Pre cudzincov majú cestovné spätočné lístky platnosť 60 dní. Tieto slavy sú v platnosti od 20. decembra 1949 do 24. decembra 1950 a dostanú ich iba tí cestujúci, ktorí budú mať zvláštnu pútnickú legitimáciu.

Parížska katedrála v nebezpečenstve. Svetochýrna katedrála Matky Božej v Paríži, ktorá je peknou ukážkou gotického staveleckého umenia, je od istého času vo veľkom nebezpečenstve, že vyjde navnívoč. Na príčine je zvláštna rakovina kameňa, z ktorého je katedrála postavená. Táto tajomná choroba rozožiera kameň a ak sa nenájde nejaký spôsob na zastavenie nákazy, kameň katedrály sa natolko rozpadne, že sa celá táto veľkolepá stavba o niekoľko desaťročí zrúti.

vodlivosť je prekrásna vec, ľudí postaví vedľa seba. Už nie je ďaleko od Lazara k boháčovi. Vis a vis stoja, ktorí vraždili i ktorých vraždili. Od počiatku evanjelia tu na pôde Ríma sa zatínali do seba ako sekera do mládnika a odrazení jedni od druhých padali na svoje póly. Dnes ich posbieral po svete hlas zatrúbenia, chceme byť prítomní.

O Bože, aký si najvyšší a najsvätejší! Dal si nekonečné možnosti ľuďom, aby poznali večný Rím. Odkedy Tvoje sväté Mesto tieni Kríž, národy všetkých čias, človek všetkých dôb mohol vedieť, že je tu pre svet posolstvo lásky, pokoja a milosrdenstva.

Hľa, Rím nie je len sebe Rímom. Rím je Rímom národov, pokolení a tisícročí. Vtedy, keď môj praded pod Tatrami, zápasiaci kyjaňou so zverou hôr, strachom sa trasúci pod tyraniou Peruna a jeho hromobijcov, so sprievodom kliatby dobývajúci čierny plod zeme hrbil sa pod ťarchou života bez jeho vyššieho posvätenia, Rím už držal vysoko pochodeň svojho kresťanstva, čo zsvietiť mala raz navždy všetkým pohanom zeme. Svetlo! Svetlo! — kričali národy a evanjelium prišlo k chudobným i k divochom Epochy a éry zápasu o vieru prehraly sa ponad zem a ľudstvo prispievalo mincou svätosti, mincou vyznavačov, mincou mučeníctva a panenstva, aby z pokladnice Rímu zachoval sa život na zemi i na nebi. Môj praded — čo sa s ním stało! — prežehnal sa, keď prišiel z hory a shodil s pleca zverinu. Jeho syn urobil to isté a keď linaj tohto potomstva zastihla mňa, prišiel ku mne otec, poznačil ma krížom a povedal: syn môj, choď za rímskeho kňaza, aby sme z teba mali dačo aj po smrti. A ja až tu v Ríme dvíham ruku na prísahu a volám za hrob: otcé, nesklamem. Nesklamem zdvihnuté more rúk, čo sú tu svedectvom Baránka v dohasínajúcom veku nesviazaného diabla.

Prozreteľnosť Božia ma zaviedla do krajiny slnka. Tam som stával primrazený a zavretých slov mojich dotýkala sa večná modlitba zástupov, ktoré tu prúdily ako more a jeho vlny odnášali môj pohľad, oči sa mi nadhlo zavrely. Tam zahučaly ešte naposledy odchody a príchody všetkých nás, o ktorých raz tuhý boj viedol démon. Pokánie, pokánie! Fúrie pekla budú premožené tu, deň Pána ich smetie na tomto mieste na ktorom sme plakali nad svojimi hriechami.

Buenos Aires, 1949.

Rudolf Dilong.

VIA APPIA

Na svätých hľadím,
na sprievod raja,
za stromoradiem
s nebom sa spája
katakomb tóna
slza mi kanie,
na ráno zvonía,
na rozjímanie.

Tu ponad časmi,
tu od storočí
ó Pane, zas mi
prídeš na oči,
nebo Ta dýchne,
viem, na mňa hľadiš,
v ústach mi tichne
slovo Quo vadis?

Kážeš mi, Kriste,
Krížom sa odieť,
som spadlé listie,
ó kde sa podieť?
utiecť ku lesom
jak odlet vetra?
Pane, ja nie som
ni tieňom Petra.

Sľutuj sa, prosím,
pre smilovanie!
Stal som sa bosým,
ó daj mi, Pane,
šlapajou mäkkou
shodiť prach hriechu,
kráčam do vekov
pod Tvoju strechu.

Rudolf Dilong

LEGENDA O SV. ONDREJOVI.

V čase, keď v Panónii za vlády kráľa Stefana ešte slabo kličilo meno a viera v Boha, keď sa rozšírila povest' o ňom ako o kresťanovi, prichádzali k nemu mnohí kanonici a mnísi z cudzích krajín. Medzi nimi nadehnutý duchom svätým a pochádzajúci zo sediackeho rodu ako ruža z tŕnia, prišiel do tejto krajiny zo zeme Poliakov istý muž menom Svorad a prijavši rúcho od opáta Filipa, ktorého kláštor nazývali Zubor a bol zasvätený v nitrianskom území na počesť sv. Ipolita, mučeníka, keď prijal rehoľné rúcho a meno Ondrej, rozhodol sa viesť život pustovnícky. A tam s takou skrúsenosťou srdca a trýznením tela trápil seba samého, čo som rozhodol vyličiť niekoľkými slovami, ako som to počul z vyprávania jeho žiaka, blahoslaveného Beňadika, ktorý s ním žil. Ja, totiž Maurus, teraz z Božej milosti biskup, v tej dobe ešte žiak, videl som toho dobrého muža, ale ako žil, dozvedel som sa nie zo skúsenosti ale z vyprávania. Keď vtedy spomínaný mních Beňadik často chodil do nášho kláštora, zasväteného blahoslavenému biskupovi Martinovi, mne toto, čo nasleduje, rozprával o jeho ctihodnom živote:

Keď ten ctihodný muž Andrej utiahol sa do pustovníckej samoty, vždy zachovával pôst na veľké trápenie tela, ale pre posilnenie duchovného života. Cez tri dni od všetkého, čo možno zjesť, sa zdržal pre lásku milosti k Tomu, ktorý stanúc sa Človekom kvôli ľuďom, postil sa 40 dní. Keď však nadišiel čas 40-dňového pôstu, sám od otca Filipa, od ktorého prijal rehoľné rúcho, dostal 40 orechov a spokojný s týmto jedlom, očakával deň svätého Vzkriesenia s radosťou.

Keď ležal jedného dňa zmorený prílišnou prácou a pôstom, unavený na tele i na duchu, prišiel k nemu na toto miesto nejaký mladík, na pohľad krásnejší ako anjel, naložiac ho na vozík, doviezol ho do jeho cely. Keď sa prebral z mrákot, do ktorých upadol, a prišiel k sebe, poznal, čo s ním vykonal milosrdenstvo Božie, priznal sa spomenutému učeníkovi, svojmu Beňadikovi, ktorý mu to rozprával a zaprisahal ho, aby nikomu nič pred smrťou nehovoril.

Po dennej práci svojmu telu pripravil taký nočný odpočinok, ktorý by sa mohol nazvať skôr trýznením a trápením ako odpočinkom. Otesaný dubový peň ohradil totiž plotom, pripevnil na tento plot ostré bodľače so všetkých strán. Sám sediac na pni, na osvieženie tela užil takú polohu, že keď jeho telo premožené spánkom naklonilo sa na ktorúkoľvek stranu, ostrým bodľáčom veľmi poranené, ihneď sa spamätalo. Okrem toho dal si na hlavu drevenú korunu, na ktorú zavesil na štyroch stranách štyri kamene. Keď sa ospalá tvár naklonila na ktorúkoľvek stranu, udrela sa o kameň.

Tu zaznamenané veci som sa dozvedel z reči vyššie spomenutého jeho učeníka Beňadika, ktorý sa rozhodol po smrti svojho otca bývať na tom istom mieste.

Keď za tri roky, podľa príkladu svojho učí-

tela, žil v prisnosti, napadli ho zbojníci a nadržávajúc sa, že má peniaze, priviedli ho na breh rieky Váh, poviažali ho a hodili do vody. Keď však jeho telo dlho hľadali a nenašli, bolo na brehu rieky Váh vidieť sedávať orla, ako nejakého pozorovateľa. Orlom upozornení na telo nechali sa komusi ponoriť do vody a tak ho našli nedotknutého, ako by bol nedávno zomrel. Beňadika tiež pochovali v chráme blahoslaveného mučeníka Emerána, do toho istého hrobu, v ktorom odpočívajú kosti blahoslaveného Andreja, sv. Otca, o ktorom svätcovi mi bol rozprával všetko Beňadik, čo som napísal. Čo nasleduje, o tom mi zvykol rozprávať opát Filip, keď ma ustanovil za opáta.

Keď teda hrozil čas rozkladu jeho tela, oznámil to tým, ktorí boli prítomní, nariadil, aby nebol vyzlečený zo svojho obleku, dokiaľ nepríde opát Filip, pre ktorého poslal. Otec Filip, ktorý prišiel, keď už ctihodné telo ležalo mrtve, vyzlečúc ho, aby ho umyl, našiel kovovú reťaz dotýkajúcu sa až vnútornosti Reťaz, ktorá zvnútra rozkladala mäso, bola zvonku obtiahnutá kožou.

Polovicu tejto reťaze, ktorú som si vyžiadal od opáta Filipa, a až doteraz opatrujem, dal som vojvodcovi Gejzovi. Aj to som zapísal, čo som sa dozvedel z rozprávania opáta Filipa po pochovaní tela blahoslaveného muža a čo sa mi zdalo pamätihodné.

Istého času sa sišli v lese zbojníci, ktorých tľupy zväčša obývajú odľahlé končiny. Keď sa pohádali, jedného zpomedzi seba veľmi poranili. Po skončení sračky, keďže druhovia poraneného nijako nechceli nechať v lese, rozhodli sa na porade, že ho zanesú do cely spomínaného Andreja, o ktorého povesti každý vedel v okolí. Avšak keď ešte boli od tohto miesta hodne vzdialení, zbojník im na ceste umrel. Okolo polnoci zanesli jeho telo do cely a položili v nej. Keď však chceli kosti pochovať mrtvy zrazu začal dýchať a vstávať. Zbojníci sa veľmi naľakali a od strachu utekali, ale vzkriesený ich volal späť, hovoriac: « Nebojte sa, bratia, neutekajte. Sv. Svorad ma totiž vzkriesil k životu! » Tým však, ktorí od radosti plakali a prosili ho, aby šiel s nimi, povedal, že nikdy z tej cely neodíde, ale tam bude navždy slúžiť Bohu a sv. Svoradovi. Učinil tak ako sľúbil a ostal tam až do svojej smrti.

Ale taktiež iný jeho zázrak nechcel sa nijako zamlčať, o ktorom som sa dozvedel opäť z rozprávania opáta Filipa. V meste Nitra bol obesený istý odsúdený zločinec. Keď bol potom z milosrdenstva Božieho odviazaný, prišiel k opátovi Filipovi a oznámil, ako bol oslobodený zásluhami blahoslaveného muža Andreja. Hovoril totiž, že keď bol odsúdený, vždy vzýval jeho meno a keď bol dvíhaný na šibenicu, hneď ho blahoslavený muž Andrej svojimi rukami zadržal. A keď sa všetci vrátili domov, pokladajúc ho za mŕtveho, tento (Andrej) ho svojou rukou odviazal a prepustil.

Odkaz krajanom do Anglicka. Naši predplatelia z viacerých krajín, ale najmä z Anglicka nám píšu, že pre prísny zákaz vývozu peňazí nám nemôžu ani cez banku, ani v liste poslať predplatné na « Rím ». Súčasne nás žiadajú, aby sme im poradili, akým spôsobom by nám mohli predplatné poslať tak, aby sa neprevinili proti zákonom zeme, v ktorej žijú. Aby sme nemuseli každému z nich osobitne písať, upozorňujeme ich na túto možnosť: Nech si na poštovom úrade kúpia medzinárodné kupóny na odpoveď (International Reply Coupons) v úhrnej cene predplatného na « Rím » (2.— dol. na rok), vložia ich do obálky, opatrenej menom a adresou odosielaťa a pošlú na adresu « Ríma » (Dr. Ignác Zelenka, Casella Postale 100 Borghi, Roma, Italy).

Dôležité upozornenie. Naši čitatelia v Spojených štátoch Amerických môžu nám predplatiť posilať najrýchlejším a najjednoduchším spôsobom, to jest v listoch. Upozorňujeme ich však na jednu dôležitú vec: Nech nám všetky listy, v ktorých sú peniaze alebo šeky posielajú registrované, lebo v poslednom čase stratilo sa nám

po pošte viac listov s predplatným na « Rím » a nemôžeme ich dohľadávať, lebo to boli všetko obyčajné nezaregistrované listy. Naši čitatelia nech pamätajú, že registrovaný list sa nestratí a keby ho predsa voľakto ukradol, pošta vyplatí zaň náhradu a tak nebude mať škodu náš čitateľ, ani vydávateľstvo časopisu « Rím ».

Výzva k čitateľom. Časopis « Rím » nemá iných príjmov ani fondov okrem predplatného a prípadných podpôr od čitateľov. Z týchto peňazí účtuje verejne každý mesiac, uverejňujúc tak mená, ako aj sumy tých, čo si svoju čitateľskú povinnosť splnili. Máme však mnoho čitateľov, ktorí či už pre veľký nával inakšej roboty alebo pre zábudlivosť predplatné ešte neposlali, a tých prosíme, aby ešte pred koncom roku poslali svoju podlžnosť. Veríme, že naša prosba neostane márna.

Všetkých predplatiteľov a čitateľov « Ríma » však prosíme, aby nám ešte tohto roku získali **aspoň jedného nového**. Nech je heslom každého čitateľa « Ríma »: **Aspoň jedného nového ešte tohto roku!**

VIANOČNÝ DARČEK Z RÍMA

Keď chcete spraviť svojim príbuzným alebo svojim priateľom na Vianoce radosť, pošlete im darček.

My vám tu chceme poradiť, ako aj pri malých trovách môžete sebe alebo svojim drahým spôsobiť veľkú radosť, lebo darček, ktorý vám odporúčame, poteší srdce každého slovenského katolíka.

V týchto dňoch sa dokončuje v Ríme tlač krásnej a hodnotnej slovenskej knižky, ktorej názov je:

SVATY ROK 1950

V tejto knižke sa dočítate o všetkom, čo má každý dobrý slovenský katolík o Svätom roku 1950 vedieť.

Hoci je knižka SVATY ROK 1950 taká bohatá, jej cena je nízka, lebo stojí i s po-

štovými trovami iba 1.— dolár.

Objednajte si knižku SVATY ROK 1950 ešte dnes pre seba i pre svojich príbuzných, priateľov a známych, alebo pre slovenských utečencov, aby ste ju dostali už pred Vianocami. Stačí, keď napíšete vašu adresu, alebo adresu osoby, ktorej chcete knižku podarovať a pošlete 1.— dolár na adresu:

Dr. Ignác Zelenka, Casella Postale 100 Borghi, Roma, Italy.

Z USA možno si knižku objednať aj na tejto adrese:

Mr. Martin Kopunek, 212 E. Patterson St., Lansford, Pa.

Nezabúdajte, že knižka

SVATY ROK 1950

patri pod každý slovenský katolícky vianočný stromček.

Album dobrodincov. — Na podporu časopisu « Rím » dobrosrdečne obetovali: Jozef Gondar, New York, N. Y., 10.— dol.; John Hudak, Youngstown, Ohio, 2.— dol.; Janko Štefka, Chicago, Ill. 3.50 dol. (za: Michal Topolčany, 2.— dol.; George Kojiš, West Allis, Wisc., 1.50 dol.); Mary Liška, New Ringgold, Pa. 2.— dol.; Sister M. Genovefa Jusko, Perrysville, Pa., 2.—

dol.; Pauline Pavlik, Stratford, Conn., 2.— dol.; S. W. Lokšik, Kansas City, Kansas, 5.— dol. (za: M. Rusnak, Jersey City, N. J., a Rev. S. Babulik S. V. D., Techny, Ill.). — **Z Anglicka:** V. Španik, Sibson Hostel Wansford, 2.— dol. — **Na sv. omše:** Eva Kopačka, Chicago Heights, Ill., 10.— dol.; Rev. Andrew J. Jurica, Rocklake, 1.— dol. — Všetkým srdečené Pán Boh zaplať!

RÍM

Zvestník Krúžku Slovenských Priateľov Večného Mesta, vydáva Slovenská Informačná Kancelária v Ríme. Vychodí mesačne. Za redakciu zodpovedá Pietro Chiminelli. Tlačí Tipografia Pio X - Roma. Adresa redakcie a administrácie: Dr. Ignác Zelenka, Casella Postale 100 Borghi, Roma, Italia.